

Dosarul nr.2r-282/23
2-22038580-01-2r-29062023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. Gh. Stratulat)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Sîrbu, D. Dulghieru, R. Pulbere)

DECIZIE

30 august 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
Judecători

Viorica Puica
Oxana Parfeni
Ion Malanciuc

examinând recursul declarat de Popa Vitalie, reprezentat de avocatul Sîrbu – Beșliu Irina,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată, depusă de Compania de Asigurări „General Asigurări” Societate pe Acțiuni împotriva lui Popa Vitalie privind încasarea sumei,

împotriva încheierii din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea de repunere în termen și s-a restituit apelul declarat de Popa Vitalie, reprezentat de avocatul Sîrbu – Beșliu Irina împotriva hotărârii din 15 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La 21 martie 2022, Compania de Asigurări „General Asigurări” Societate pe Acțiuni a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Popa Vitalie privind încasarea sumei (f.d. 5-9).

Prin hotărârea din 15 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Compania de Asigurări „General Asigurări” Societate pe Acțiuni împotriva lui Popa Vitalie privind încasarea sumei. S-a încasat de la Popa Vitalie în beneficiul Companiei de Asigurări „General Asigurări” Societate pe Acțiuni suma de 9 719 lei, cu titlu de despăgubire de asigurare; 1048, lei, cu titlu de dobândă de întârziere; 323,04 lei, cu titlu de taxa de stat; 130 lei, cu titlu de costul cheltuielilor de oferire a informației; 2000 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

La 09 decembrie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Popa Vitalie a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 15 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând repunerea în termenul de declarare a apelului, admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea sa să fie respinsă integral (f.d. 138-141).

Prin încheierea din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de repunere în termen declarată de către Popa Vitalie ca neîntemeiată și s-a restituit cererea de apel depusă de către Popa Vitalie împotriva hotărârii din 15 septembrie 2022

a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, pe motiv că, apelul a fost depus în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen. S-a remis în adresa apelantului Popa Vitalie cererea de apel cu toate documentele anexate (f.d. 165-169).

La 18 mai 2023, Popa Vitalie, reprezentat de avocatul Sîrbu – Beșliu Irina, a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate, cu pronunțarea unei decizii privind repunerea în termenul de apel și remiterea la rejudecare (f.d. 171-172).

În motivarea recursului a invocat că încheierea contestată este neîntemeiată și ilegală, or nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei în fond și au fost încălcate și aplicate greșit normele de drept material.

De asemenea, recurentul a notat că în cadrul judecării cauzei, instanța de judecată nu a creat participanților la proces, condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților dreptului la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art.6 al Convenției Europene pentru apărarea a Drepturilor Omului.

Recurentul a comunicat că nu i-a fost expediată încheierea din 05 septembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, prin care a fost numită ședința de pregătirea a cauzei pentru dezbateri judiciare, pentru data de 07 septembrie 2022, ora 16.00.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimatei și avocatului acesteia la 29 iunie 2023, conform scrisorii anexate la actele cauzei (f.d. 174).

La data de 18 iulie 2023, prin intermediul poștei electronice Compania de Asigurări „General Asigurări” Societate pe Acțiuni, reprezentantă de avocatul Sclifos Gheorghe, a depus referință la recursul declarat de Popa Vitalie, reprezentat de avocatul Sîrbu – Beșliu Irina, prin care a solicitat respingerea acestuia și menținerea încheierii recurate.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, încheierea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 03 mai 2023, dar expediată în adresa recurentului și avocatului acestuia, la data de 21 iunie 2023, fapt confirmat prin scrisoarea de expediere a actului judecătoresc, anexată la actele cauzei (f.d. 170), însă date despre recepționarea acesteia de către părți la materialele cauzei lipsesc.

Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că recurentul Popa Vitalie, reprezentat de avocatul Sîrbu – Beșliu Irina, s-a conformat prevederilor legale și declarând recursul la 03 mai 2023, a acționat în interiorul termenului legal.

Conform art. 426 alin. (3) al Codului de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele dosarului și prevederile legale aplicabile speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Popa Vitalie, reprezentat de avocatul Sîrbu – Beșliu Irina, urmează a fi respins, din motivele ce succed.

În temeiul art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Potrivit art. 428 alin. (1) din Codul de procedură civilă, decizia instanței de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanței la data emiterii.

Conform art. 10 alin. (1) și (2) al Codului de procedură civilă, sancțiunile procedurale sânt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce.

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Prevederile art. 113 Cod de procedură civilă stabilesc că dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, norma citată prevede în mod imperativ momentul începerii curgerii termenului de declarare a apelului, și anume data pronunțării dispozitivului hotărârii.

După cum denotă materialele dosarului, dispozitivul hotărârii Judecătoriai Chișinău, sediul Centru, a fost pronunțat la 15 septembrie 2022, prin urmare termenul de declarare a apelului a expirat la data de 17 octombrie 2022 (zi de luni).

Ținând cont de normele legale relevante și de faptul că Popa Vitalie a depus cererea de apel împotriva hotărârii primei instanțe, la 09 decembrie 2022, termenul limită fiind 17 octombrie 2022, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel just a stabilit că Popa Vitalie a declarat apelul cu încălcarea termenului prevăzut de art. 362 alin. (1) al Codului de procedură civilă. Or, din interpretarea corectă a prevederilor normei legale citate, se deduce că termenul de declarare a apelului curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că termenul stabilit de lege pentru exercitarea căii de atac (apelul) se calculează exclusiv din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii, iar în cazul în care participantul la proces, la caz Popa Vitalie, a omis acest termen, poate să invoce motivele omiterii într-o eventuală cerere de repunere în termen.

Conform art. 362 alin. (3) din Codul de procedură civilă, repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură

pot fi repuse în termen de către instanță.

Cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură și se examinează în ședință de judecată. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluționarea repunerii în termen.

La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că în speță, Popa Vitalie, prin cererea de apel depusă la 09 decembrie 2022, a solicitat repunerea în termenul de apel, invocând că prima instanță a remis în adresa acestuia copia dispozitivului hotărârii la data de 11 noiembrie 2022, prin urmare nu a avut posibilitatea să depună mai devreme apelul respectiv (f.d. 138-139).

În context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție punctează că, prima instanță la soluționarea litigiului, a respectat procedura de comunicare a actelor primei instanței lui Popa Vitalie.

Astfel, odată ce Popa Vitalie a recepționat copia acțiunii cu anexe, precum și copia încheierii din 23 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, și înștiințarea despre ședința de judecată pentru data de 05 septembrie 2022. Popa Vitalie a avut obligația și posibilitatea reală de a-și manifesta diligența și de a se interesa de soarta dosarului, respectiv, de a depune apelul asupra hotărârii primei instanțe în termenul prevăzut de lege.

În atare circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind corectă constatarea instanței de apel precum că apelantul/recurent nu a probat temeinicia solicitării de repunere în termenul de apel, având în vedere că a cunoscut despre existența litigiului aflat pe rolul instanței de judecată, or, prima instanță a întreprins măsurile necesare pentru citarea legală a acestuia.

Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, faptul nerecepționării dispozitivului hotărârii judecătorești nu poate servi un argument de repunere în termen, în situația în care din materialele cauzei denotă, că recurentul a cunoscut de existența litigiului aflat pe rolul instanței.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră neîntemeiat argumentul recurentului Popa Vitalie, precum că a fost în imposibilitate de a declara apel în termenul legal, invocând că nu cunoștea despre derularea examinării cauzei. Or, prima instanță și-a onorat obligația de înștiințare a părților despre data, ora și locul examinării litigiului aflat pe rolul instanței, precum și metode de comunicare a actelor procedurale emise în cauză.

Prin urmare, recurentului nu i-a fost îngădit dreptul la apărare, precum și accesul la justiție, în condițiile în care a fost înștiințat legal despre examinarea litigiului.

De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, neconformarea de către recurent prevederilor legale nu poate fi pusă pe seama instanței,

în situația în care nu este exclusă obligația părților de a se folosi cu bună-credință de drepturile sale procedurale în conformitate cu prevederile art. 56 alin.(3), art. 61 alin.(1) Cod de procedură civilă.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază că, instanța de apel justificat a menționat despre lipsa probelor ce confirmă imposibilitatea depunerii cererii de apel în termenul prevăzut de lege.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că, având în vedere faptul că apelantul Popa Vitalie, a cunoscut despre examinarea cauzei date, însă a depus apel tocmai la 09 decembrie 2022, iar materialele dosarului nu conțin probe în sensul art.116 alin.(3) Cod de procedură civilă, în favoarea repunerii în termen al apelantului, care să confirme temeinicia omiterii termenului, apelantul a solicitat declarativ repunerea în termen a apelului, fără invocarea vreunui motiv întemeiat în acest sens, motiv din care, instanța de apel corect a refuzat să efectueze repunerea în termen al apelantului.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că în materie civilă, CEDO nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, inter alia, Erik ØVLISEN vs. Danemarca, hotărârea din 30 august 2006, sau Kukkonen vs. Finlanda (nr. 2), hotărârea din 13 ianuarie 2009, § 24).

Totuși, „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului. Garantând părților în litigiu un drept efectiv de acces la o instanță care să hotărască asupra „drepturilor și obligațiilor lor cu caracter civil”, articolul 6 § 1 acordă statului dreptul de a alege liber mijloacele care să fie utilizate în acest scop.

În acest sens, Curtea Europeană a statuat că restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, Tinnelly & Sons Ltd and Others și McElduff and Others vs. the United Kingdom, hotărârea din 10 iulie 1998).

La aspectul dat, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că certitudinea legală impusă regulilor procedurii civile, în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile apelantului, cât și ale intimatului, astfel instanța de judecată nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură, în vederea exonerării litiganților de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către aceștia a efectelor legale.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează prevederile art. 56 alin. (3) al Codului de procedură civilă, potrivit căruia, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Jurisprudența CtEDO accentuează obligația părții de a lua măsurile necesare pentru protecția drepturilor sale de acces la justiție, inclusiv prin manifestarea diligenței în exercitarea drepturilor sale procedurale și a interesului față de soarta dosarului vizat (cauza van Harn vs. Germania, hotărâre din 11 septembrie 2007, cauza Pîrnău ș.a. vs. Republica Moldova, hotărâre din 31 ianuarie 2012 și cauza SA Universul vs. Republica Moldova, hotărâre din 10 iulie 2012).

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, relevat și în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un remediu efectiv conform art.13 CEDO, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, circumstanțele relatate denotă că apelantul/recurent și-a neglijat posibilitatea de valorificare a drepturilor procedurale în termenul instituit de legiuitor.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că, soluția emisă de către instanța de apel, privind respingerea cererii de repunere în termenul de apel, care a determinat restituirea cererii de apel, în temeiul art. 369 alin.(1) lit. b) Cod de procedură civilă, având în vedere depunerea acesteia în afara termenului legal, este una întemeiată legal și în corespundere cu circumstanțele cauzei, or argumentele și probele invocate în susținerea cererii de recurs sunt contrare legislației procesuale și lipsite de relevanță.

În acest context, instanța de recurs consideră că la caz, soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 CEDO, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului, ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod principiul securității raporturilor juridice.

Reținând circumstanțele cauzei expuse și normele legale citate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că cererea de recurs împotriva încheierii din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, urmează a fi respinsă.

Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. a), art. 428 ale Codului de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Popa Vitalie, reprezentat de avocatul Sîrbu – Beșliu Irina.

Se menține încheierea din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cadrul cauzei civile, intentate la cererea de chemare în judecată, depusă de Compania de Asigurări „General Asigurări” Societate pe Acțiuni împotriva lui Popa Vitalie privind încasarea sumei.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Viorica Puica

judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc